

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 18–19 травня 2017 року)

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2017

5. Про практику розгляду судами корпоративних спорів: постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2008 року № 13 // Вісник Верховного Суду України. — 2008. — № 11.
6. Ковалишин О. Р. Підвідомчість корпоративних спорів / О. Р. Ковалишин // Університетські наукові записки. — 2010. — № 1. — С. 79—82.
7. Кравчук В.М. Підвідомчість корпоративних спорів / В.М. Кравчук // Вісник господарського судочинства. — 2007. — №4. — С. 69—75.

ЩОДО ЛІКВІДАЦІЇ ТА РЕОРГАНІЗАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Горбач О.М.

*Студентка IV курсу ННІ права
Сумського державного університету*

Науковий керівник: Руденко Л.Д.

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри АГПФЕБ ННІ права
Сумського державного університету*

Ліквідація та реорганізація суб'єктів господарювання є юридичним фактом, який створює низку правових наслідків для самих суб'єктів господарювання, їх засновників, власників, контрагентів та господарського обігу в цілому. Наявність дієвого механізму ліквідації та реорганізації суб'єктів господарювання є однією з необхідних умов сталого функціонування господарського товарообігу. Складність процедур реорганізації та ліквідації обумовлена відсутністю визначень ліквідації та реорганізації у законодавстві, наявністю великої кількості норм у багатьох нормативно-правових актах, значна частка яких мають відсильний характер.

Метою дослідження є уточнення проблем законодавчого забезпечення реорганізації та ліквідації суб'єктів господарювання.

Порядок реорганізації та ліквідації суб'єктів господарювання регулюється Господарським кодексом України, Цивільним кодексом України, Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців», «Про акціонерні товариства», «Про господарські товариства», «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Ліквідація та реорганізація суб'єктів господарювання є способами припинення суб'єктів господарювання. Ст. 59 Господарського кодексу України [1] закріплено, що припинення діяльності суб'єктом господарювання здійснюється шляхом реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації – за рішенням власника (власників) чи уповноважених ним органів, за рішенням інших осіб – засновників суб'єкта

господарювання чи їх правонаступників, а у випадках, передбачених законодавством, - за рішенням суду.

Законодавче визначення ліквідації та реорганізації відсутнє. Дослідженню визначень «ліквідація суб'єкта господарювання» та «реорганізація суб'єкта господарювання» присвячено праці Л.М. Дорошенко, О.М. Зубатенко, М.Ю. Новохацького. Проведений аналіз наукової літератури вказує на найбільш адекватне визначення зазначених понять, сформульоване В. Стрільчуком та Н. Іванюк. Автори зазначають, що ліквідація – це повне, остаточне припинення діяльності суб'єкта господарювання з підстав, визначених законом, без переходу прав та обов'язків підприємства, що ліквідується, до інших осіб, що виключає правонаступництво» [2, с. 33]. У той же час, реорганізація передбачає припинення суб'єкта господарювання у певній організаційно-правовій формі.

Реорганізація – це таке припинення діяльності підприємства, при якому його права, обов'язки і майно переходять до інших діючих чи знову створюваних підприємств, які приймають на себе виконання функцій і завдань реорганізованого підприємства чи реорганізованих підприємств, що припинили свою діяльність. При реорганізації має місце правонаступництво, так би мовити, заміна у правовідносинах, які виникли раніше, одних суб'єктів господарювання на інших з переходом до них усіх прав та обов'язків перших (до правонаступника переходять весь пасив і актив майна, борги, права і обов'язки за угодами тощо) [3, с. 87]. Цивільний кодекс України виділяє такі форми реорганізації: злиття, приєднання, поділ та перетворення [4].

І.В. Перезовова, І.П. Перепічка та Л.Л. Гритчук наголошують на тому, що реорганізацію можна розглядати як один із способів як створення нової юридичної особи, так і одночасно припинення фактичного існування юридичних осіб шляхом злиття, приєднання, виділу, поділу та перетворення, що передбачає повне (злиття, приєднання, поділ, перетворення) або часткове (виділення) правонаступництво з передачею прав, майна та зобов'язань новоствореному суб'єкту господарювання за розподільчим балансом (поділ, виділення) чи передавальним актом (злиття, приєднання, перетворення) з метою досягнення певного економічного ефекту та здійснення системних змін [5, с. 75].

Аналіз порядку реорганізації та ліквідації суб'єктів господарювання вказує на неурегульованість складу та кількості ліквідаційної комісії. У законодавстві також не визначено особливості реорганізації та ліквідації державних підприємств, дочірніх підприємств, фізичних осіб-підприємців.

Таким чином, проведений аналіз свідчить про наявність недоліків у правовому забезпеченні реорганізації та ліквідації діяльності суб'єктів господарювання. Досвід

формування законодавства у цій сфері свідчить про недоречність підходу, який ігнорує необхідність системності у правовому забезпеченні припинення діяльності суб'єктів господарювання і спроб фрагментарного унормування цих відносин у різних законодавчих актів. Тому доцільним слід вважати проведення подальшого системного вдосконалення правового забезпечення реорганізації та ліквідації діяльності суб'єктів господарювання. Представляється доцільним у Господарському кодексі України прописати основні етапи припинення діяльності, порядок пред'явлення вимог кредиторів і заходи щодо забезпечення їх інтересів. По-друге, доцільно уточнити положення окремих спеціальних законодавчих актів, які стосуються порядку припинення діяльності фізичних осіб-підприємців, державних підприємств, зокрема, Закону «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців» з метою забезпечення прав і законних інтересів суб'єктів господарювання, їх кредиторів у процесі припинення їх діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436 –IV (зі змінами та доповненнями станом на 08.12.2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Стрільчук В. Удосконалення законодавства у сфері припинення діяльності суб'єкта господарювання, яке не пов'язане з його банкрутством / В. Стрільчук, Н.Іванюк // Підприємництво, господарство і право. – 2016. -- № 5. – С. 31-36.
3. Господарське право України : [підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти] / [В.М. Гайворонський, В.П. Жушман, Н.В. Погорецька та ін.] ; за ред. В.М. Гайворонського, В.П.Жушмана. – Х. : Право, 2005. – 384 с.
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Статті 104–112.
5. Перезозова І.В. Експлікація поняття реорганізації, особливостей і форм її здійснення в контексті проведення економічної експертизи законодавчо-нормативних джерел / І. В. Перезозова, І.П. Перепічка, Л.Л. Григчук //Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. - № 9. – С. 71-82.